

internationalt Foretagende, thi et Tilflugtssted for alle Nationers Skibe bør være internationalt, kunde man gjøre her, som man har gjort ved Atlanterhavets Kyst i Amerika. Der findes et lignende Fremspring ved Udløbet af Delawarefloden, hvor man har lagt Bølgebrydere i en Kvartmils Afstand, som Skibene kunne søge til, naar der er Fare paa Færde. Skulde man gjøre Noget i Fremtiden ved Stagen, tror jeg, et saadant Anlæg er heldigt. Jeg kommer nu tilbage til min Betragtning af Trafikhavnen som Hovedspørgsmaalet og kan slutte mig til Kommissionens Mening i saa Henseende. Jeg tror ikke, der kan være Tale om Andet end at foretage den Udvidelse, som er paatænkt ved Frederikshavn, naar man vil tjene Søfarten og fremkalde et Anlæg, som er til Nytte for vort Lands Trafik. Jeg skal ikke nærmere omtale de andre Havneanlæg, som have været paa Tale, men kun ganske i Almindelighed berøre dem. Anlægene i den nordlige Del af Kattegattet ere ikke de seneste, der have været bragte paa Bane, tværtimod, de vestjydske Anlæg have i særlig Grad været opstillede som konkurrerende med Frederikshavns Havn. Navnlige har der i Provinsblade været ført den stærkeste Strid angaaende disse Spørgsmaal. Jeg behøver ikke at sige, at jeg med Hensyn til Frederikshavns Havn staar aldeles upartisk. Naar jeg foretrækker den, er det, fordi jeg anser det for heldigt og nyttigt at tage fat der, og jeg skal sige det erode Medlem (Berg), hvorfor man kan forudsætte, at jeg staar saaledes. Det ligger i, at jeg for næsten en Menneskealder siden har slyset saameget med disse vestjydske Anlæg, at er der Noget, jeg kan antages at ville fremme, er det dem; man pleier ikke at tilintetgjøre sit Eget for at fremme, hvad der er En fremmed. Altsaa, jeg maa med Hensyn til disse Anlæg, som jeg har saa megen Interesse for, fordi jeg har offret en stor Del af min Ungdoms bedste Tid derpaa, sige, at jeg ikke tror, at de bør stilles konkurrerende op mod Frederikshavns Havn. De have deres særegne, betydelige og store Formaal. Der er f. Ex. Ringkjøbing Havn. Foruden at man der kan skabe et Udløb af Fjorden, hvorved man kunde faae en Udseiling og komme ud over betydelige Ulemper ved Skjernaadalens Afvandning, vil man i Forbindelse dermed kunne frembringe en Landdannelse af meget betydeligt Omfang, der vil have overordentlig stor Værdi. En praktisk yngre Ingenieur har i den seneste Tid affattet et lille Værk derom, som jeg i høj Grad sætter Pris paa. Det hænder undertiden, at de Ingenieurer, som saaledes have udbannet sig ad praktisk Veie, have det sundeste Blik paa Forholdene. Han har projekteret Anlægget lidt anderledes, end jeg gjorde i sin Tid, og jeg har aldeles ingen Præensioner i den Henseende; jeg indrømmer, at hans Projekt muligt kan være det bedste. Dette Foretagende har unegtelig sin store Betydning. Der kan skabes store Værdier

der; han anslaaer dem til over 5 Millioner. Jeg vil give ham Ret deri; det er muligt, at der der kan skabes et Anlæg, som har en saadan Værdi. Jeg skal altsaa med Fornøielse støtte dette Havneforetagende og, naar det i Livens Fylde kommer frem, anbefale det paa det Bedste. Hvad dernæst angaar det andet projekterede Anlæg paa Sjællands Vestkyst, Kanalsforbindelsen med Limfjorden, har det jo ogsaa været stillet op i Konkurrence med Frederikshavn. Spørgsmaalet om en Kanalsforbindelse med Limfjorden er naturligvis oerordentlig vigtigt. Der ligger omkring Limfjorden c. 180 □ Mile Land med et Par Hundrede Tusinde Indbyggere, som savne en bekvem Udseiling til Nordøen og berover til England, det bekvemteste Marked for deres Produkter. At faae en saadan Kanalsforbindelse er derfor af største Betydning, det kan ikke betvivles. Jeg har ogsaa slyset dermed. Jeg har en lidt anden Ide derom end de senere Ingenieurer, men ogsaa her skal jeg erklære, at jeg ingen Præensioner har. Hvad der er det Bedste, vil ogsaa vise sig at være det, og det skal jeg villigt kunne finde mig i. Ogsaa for dette Havneanlæg har jeg naturligvis den varmeste Interesse. Et tredje Havneanlæg, og det, som maasse har været stillet mest konkurrerende op mod Frederikshavns Havn, er Havnen ved Hirtshals paa Sjællands Nordvestkyst. Dette Havneanlæg har jo den Betydning for Egnen, at det vil kunne tjene til Exporthavn for Egnen, og det er af en ikke ringe Betydning. Dernæst vil det ogsaa kunne fungere som Nødhavn, men det er naturligvis et Spørgsmaal, om det tør opstilles i Konkurrence med Frederikshavns Havn, thi naar man husker, hvorledes Strømforsholdene ere i Nordøen, vil man sige sig selv, at Skibene ville have langt mere Brug for Frederikshavn som Anløbshavn end for en Havn ved Hirtshals. Det er ikke sandsynligt, at Skibe, som komme fra de sydlige Blande og skulle ud i Nordøen, naar det er altfor uroligt Veir, ville gaa udenom Stagen; de ville holde sig paa den østlige Side af Sjælland i Beredtskad til at gaa ud, naar Veiret tillader det; men ere de engang komne ud i Skagerak, er det antageligt, at de for enhver Pris ville fortsætte Kursen ud i Havet. Derimod ville Skibe, der komme udefra, kunne søge Havn der, naar de paa Grund af Strømfætning m. m. ere komne for nær Kysten og derfor vanskeligt kunne passere Stagen. Men det vil kun være i Nødsfælde; thi kan et Skib paa nogen Maade klare sig forbi Stagen og komme indenfor, tror jeg ikke, det vil søge Havn ved Hirtshals. Nu er der desuden ogsaa Jernbane til Frederikshavn, og Østeborg ligger kun 4½ Times Rejse derfra, saa den væsentligste Del af den skandinaviske Trafik synes henvist til Frederikshavn; medens der over Hirtshals dog egentlig kun kan være Tale om Forbindelse med Norge og England. Men jeg ønsker ikke, at disse Havneanlæg paa nogen Maade skulle